

A szemérmes Bártfa.

— Egy szegedi művész kalandja. —

(*Saját tudósítónktól.*) Bártfa híres magyar fürdő. Ott nyaral az ország előkelőségének egy része, ott nyaralnak az uri világ közül igen sokan. Mégis annyi tapintatlanság történik ezen a fürdőhelyen, hogy elég lenne az összes magyar fürdőknél. A múlt hónapban vörhenyjárvány volt, de eltitkolták anyagi érdekből és eltitkolták azért, nehogy a fürdő hírnevének ártsanak. Ezuttal olyan nevetséges esetről van szó, amely valósággal vicclapokba való.

Joachim Ferenc szegedi jeles festőművész-szel történt ez eset, aki Bártfán kollektív kiállítást rendezett. A kiállításon bizony alig vettek, sőt mondhatni, hogy egyáltalában nem vettek képeket a nyaralók. Joachim erre elhatározta, hogy képárverést rendez. Táncmulatsággal volt egybekötve a képárverés, tehát a képek abban a teremben voltak kiállítva, ahol táncoltak.

A bártfai nyaralók azonban szemérmesek. Hódolnak a művészetnek, de csak bizonyos határig. Nekik az aktok azonban nem kellenek.

Megjelentek a képárverésen sokan. Zsufolva volt a terem. Joachim azonban nagy megdöbbenéssel konstata, hogy aktképeit kidobták a teremből. Tudakozódott, hogy miért tették ezt, mire azt válaszolták, hogy az a kép sérti az uriemberék jobb érzését.

Joachim erre szavaztatott, akár a komédiás-sátorban, hogy kik akarják a képet künn tartani, kik tartják művészinak és kik akarják visszahozni a bálterembe? Szavaztak és többségben voltak a művészi érzésű emberek, de a tömeg másik része megakadályozta, hogy a képet kifüggeszszék, sőt Joachimot kiutasították, dulakodással kitették a bálteremből.

Eddig van a bártfai história. Ez igazán elég...

A magyar ipar diadala Szegeden

— A középületek zárai. —

Lázár György dr, Szeged város nagy-érdemű polgármestere minden alkalmat megragad arra, hogy tanujelét adja hazafiúi voltának. Félő gonddal őrködik azon, hogy ápolja Szeged magyarságát, tartalom-ban, külsőségeiben és gazdasági vonatkozásokban egyaránt. Elégge nem méltányolható működésének legujabb nemes megnyilvánulásáról adunk most hirt. Látszólag jelentéktelen, de lényegében fontos és a magyar ipar nézőpontjából kíváncsító polgármesteri intézkedésről van szó.

Nemrégiben tudomására jutott a polgármesternek, hogy régi szokás szerint a szegedi középületek osztrák gyárakban készült zárral vannak ellátva. Hosszu ideig ugyanis zárrakat gyártó ipari vállalat nem volt Magyarországon és így nemcsak a magánosok, de a hatóságok is kénytelenek voltak szükségleteiket Ausztriában beszerezni. Időközben aztán örvendetesen változott a helyzet. Megalakult és pedig Szegeden alakult meg mintegy három évvel ezelőtt a *Kertész-féle szabadalmazott bevésőzár-gyár* részvénytársaság és rövidesen nagy eredményeket ért el. Annaira kiállja a versenyt az osztrák általában a külföldi gyárakkal, hogy üzemét mostanában meg kellett nagyobbítani és immár állandóan százhatvanöt munkást foglalkoztat.

Jellemzi Lázár György dr-nak Szeged élete iránt való intenzív érdeklődését, hogy az is foglalkoztatta: vajon a középületek zárait hol szokták beszerezni? Mikor pedig megtudta, hogy osztrák forrásból, nyomban sürgős jelentéstételre szólította föl a város mérnöki hivatalát. A mérnöki hivatal aztán javaslatot tett és pedig, igen helyesen és dicséretes módon, azt javasolta, hogy az osztrák gyártmányú zárrakat cseréljék föl a szegedi Kertész-féle gyárból származókkal, mert ezek praktikusság, tartósság és ár tekintetében éppen olyan kielégítőek, sőt jobbak az osztrák gyártmányoknál. Ez az oka, hogy a szegedi zárrakat már szélteben hasz-

nálják a legkülönbözőbb építkezéseknél és a gyárhoz a külföldről is érkeznek tömeges megrendelések. A középületeknek az osztrák zárraktól való megszabadítása mihamar meg is fog történni és ez a változás élénken szimbolizálja a polgármesternek és ebben az esetben a mérnöki hivatalnak azt a törekvését, hogy Szegedet minden ízében magyarrá kell tenni. Magyarrá, szellemben és iparban egyaránt.

Végül meg kell említenünk, hogy a Kertész-féle gyár alapításában kiváló része van a Szegedi Gazdasági és Iparbanknak s különösen a pénzügyi ágilis igazgatójának, *Fényes Marcell*nek. Most is, hogy a gyárvállalat alaptőkéjének főlemelésével foglalkoznak, már számos előjegyzés érkezett. A tőke főlemelésére azért van szükség, mert az üzemet kiterjesztik és ablakzárakat általában mindennemű építkezési eszközöket fognak előállítani. Az ipari részvénytársaság elnöke különben *Perjessy László* kereskedelmi és iparkamarai titkár, akinek oroszlan-része van a gyár kifejlődésében és diadalában.

SZEZÓN

A székek alkonya.

Most van vége a nyárnak, most amikor minden virág szárad, most, amikor Buchwald bácsi átölelné az egész világot, csak ne volna vége a nyárnak, — éppen most van vége a nyárnak. Így zengi *Zerkowicz* Emil szabadon Dénes Nándor után, mi pedig tovább fűzzük: most, amikor vége van a nyárnak, viszik, viszik már a Széchenyi-tér pompázó virágait, a rózsapiros szegfűt, a szegfűhalvány tubarózsákat. Viszi a kertész, a városi kertész és a virágot imádó Felhő Rózi arcára szomorúság ül: viszi a kertész a tubarózsákat, más tájakra, téli meleg-ágyba. Talán Lendvay Micinek viszi, vagy Nyáray Tóninak viszi, de viszi és ez olyan szomorú. Van azonban, aki még szomorubb: Buchwald bácsi, a székből, akinek nyáron sohasem volt elég széke, most pedig annyi marad, hogy sirni muszáj a sok üresen maradt széktől. Pedig Buchwald bácsi a kendergyárból két szekér kötelet hozatott, hogy ezzel fogja a hatfilléres pasasokat. De holnap talán már kötéllel se jönnek; az ő székeinek már az Ehrlich-Hata se használja. Talán csak az használja, — gondolta — ha csalétkül ingyen ültetné le a szintársulat tagjait, a hölgyeket a férfiközönség kedvéért, a férfiakat a nők szempontjából. S ha *Kende Paula* vagy *Fodor Ella* leülne, talán fölszemes volna a kendergyárból szállított kötélt. Nyáray Antal kedvéért pedig a legkövérebb hölgyek is megváltanák a hatfilléres jegyet. Így gondolkodott Buchwald papa és már indult is a színház felé, de hirtelen a fejére ütött:

— Hopp, hiszen ha leültetem az egész szintársulatot, *nem marad hely a fizető-pasasok számára.*

Meginterjuvultuk Buchwald bácsit:

— Miért nem tűz ki díjakat az ülők számára? Mondjuk egy dosis Ehrlich-Hatát?

— Na hallják?! Kinek van szüksége Szegeden a 606-osra?

— Inkább hatszáz hatosra.

— Hát nem?! Az ördög vigye el a konkurenciát.

— Micsoda konkurenciát?!

— A Csillagbörtönt. Ott télen is ülnek.

És Buchwald tata szomorúan ül.

hov.

Egy gimnázista levele Felhő Rózihoz.

Kedves művésznő! A latinból pótvizsgát kellett tennem és ezért drága jó atyám, *Schönberger Mór*, Csanytelekről, miután odahaza a szatocsbolt előtt kiadta az utolsó porció nyaklevest, — mely, tetszik tudni, naponta kijár nekem, — behozott Szegedre. Egyik apai nagynénémél szállottunk meg, de én nem sokat tördöttem a pótvizsgával, mert csak magára

gondoltam szívem szottyá, (nálunk az ötödikbe így hívjuk az ideált) és ezért a nagynéném, aki valahogy megtudta ezt a dolgot — ugyan kérem nem tudja, hogy az asszonyok miért tudnak meg mindent valahogy — elkezdte kegyedet simfelni. De én, mint az utolsó lovag, sikra szállottam Önért és oh, művésznő, kegyetlenül megtépte apai ági nagynéném az ön szépségének nimbuszát. Egész éjjel sirtam, mint egy kis gyerek és nagynéném meg azt énekelte a drága apámnak, *Schönberger Mór*nak, Csanytelekről, hogy „Miért lettem a teaház gyöngye”. Nem értettem a dalt és nem is tudtam, hogy a teá-nak háza van, meg a háznak gyöngye, de azért én titokban meggyújtottam a gyertyát. Szeretett apai ági nagynéném a gyerek, a *Móni*, aki úgy aludt, mint a bunda, nem ébredt föl és én elővettem a mult évi arcképét és néztem. Ah, művésznő, ha egyszer leborulhatnék parányi topánkái elé és onnan kuszhatnék föl a piros ajakáig (ne tessék célzásnak venni), milyen boldog volnék. Ah, kedves kis Kicsim (ezt Ruzsitól tanultam, a felsőbb leánytól), ma éjszaka is, mint rendesen, odafektettem magam mellé a képet és mikor elaludtam, éreztem, hogy kétszer jobban imádom.

Szomorú és elfacsarodott szívvel írom ezen levelet, bár én lehetnék az, akit kacsoival (a körmei, ugye, manikűrözve vannak, mert a felsőbb leányba ez a divat?) fölcsakít. Főntebb írom, hogy szomorúan, azért, mert Önkegyed kigunyolt és ezt az én érző szívem nem tudja elviselni, hogy egy banális hasonlattal éljek, mint a viharágyu a felhőt. Szívemet, szegény szívemet, édes kis Kicsim úgy fogja átjárni a gyilok, mint egyszer Brutusét, hogy igaza legyen a latin tanáromnak, aki azt mondotta a pótvizsgán: „te is fiam Brutus?” és ezzel elbuktatott. Hogy az a bizonyos lapos guta ne csak kerülgesse, hanem csapjon is belé. De nem ezt akarom én megírni és ezért visszafojtom keservemet és röviden megírom bánatomat.

Drága jó atyám, *Schönberger Mór* Csanytelekről elutazott, (hál' istennek) eladtam a magyar könyveket, arra kapni a legtöbbet és elmentem megnézni Az obsitos-t. Amikor piros hajával kilibeggett a szinpadra és elkezdte énekelni azt, hogy:

Mondok Önnek valamit,

Udvaroljon egy kicsit...

akkor föl akartam rohanni és *Romeó* és *Julia*-ból idézve, udvaroltam volna Önnek. Mert, ugye, nekem énekelte? Hisz folyton arra kancsalította a szemeit. De egyszerre beütött a villám és uramisten kicsuszott a szájából valami, ami véget vetett nagy szerelmemnek. Akkor, amikor azt mondta, hogy „oly bamba, mint egy gimnázista”. Egy tördőfés, egy revolvergolyó, egy szekunda nem érintett volna olyan kegyetlenül. És képzelje kis Kicsim, ott voltak a realisták is és volt kacagás és gunyolás.

A darab végén valósággal háború fejlődött ki a gimnázisták és a realisták között. Öt fejbeverés, három lábtörés és husz ablak lett az eredmény. A csata eldöntetlen maradt, csupán a tanári kar ítélete volt szigorú, mert engem igazgatói megrovásban részesítettek és megtiltották, hogy színházba járjak. Mindez azonban nem lett volna baj, ha a dolgot meg nem tudja drága jó atyám, *Schönberger Mór* Csanytelekről, aki bejött Szegedre és a nyakleves-porciót egy adagba kiadta nekem, nadrag-szizzal fűszerezve.

Most pedig zárom a levelet és csak arra kérem kedves művésznő, szívem szottyá, édes kis Kicsim, hogy kérdezze meg *Borcsát*, *Olgát*, *Ruzsit* stb. leányokat, akiknek annyi megannyi gimnázista az ideáljuk, hogy tudunk-e udvarolni és a legközelebbi *Obsitos*-előadáson a realistákat szidja, mert azok tényleg bambák.

Akkor eladom a mértankönyvemet és ott leszek a színházban.

Az egész szegedi gimnázisták nevében

Schönberger Atandsz.

A levelet lemásolta

—de.